

et Udtryk, der ligger nær — noget Saadant ind, som kun er skiftet til at vække Forvirring og Tvivl, hvor der i den almindelige Opfattelse ingen Tvivl er. Kan man overlade alt Andet til Indenrigsministeren, da kan man ogsaa overlade ham dette. — Den ærede Ordfører har ganske Ret i, hvad han sagde om den engste Lovgivning; men jeg har heller ikke sagt Andet. Jeg mindes, at jeg udtryffeligt sagde, at der for visse enkelte Arter af Fabrikvæsen er givet legale Undtagelser; men hvad jeg vil hævde, er, at det ikke der saaledes som i dette Lovforslag er opstillet som en Grundfætning, at det staar Alle og Enhver frit for at kunne benytte Nattearbejde; Tilladelser der-til findes ganske vist i Lovgivningen, men de ere opstillede som Undtagelser med udtryffeligt Fastholden af, at det er den almindelige Regel, at Nattearbejdet ikke taales; ved Siden deraf kan der imidlertid af Regjeringen gives Undtagelser for enkelte Tilfælde, enkelte Fabrikker, paa enkelte Steder og for enkelte givne Arbejder.

Carlsen: Jeg beklager, at jeg ikke vil være i Stand til at kunne stemme for det af den ærede Indenrigsminister under Nr. 1 stillede Inddringsforslag. Jeg kunde vel med Hensyn til en Del af dette Inddringsforslag foretrække det fremfor Lovforslagets § 1, saaledes som den er vedtagen ved 2den Behandling; men det ligger paa den anden Side i mine Dine af saa væsentlige Mangler, at jeg umulig kan stemme for det. Hvad for det første angaar den sidste Del af Forslaget, som lyder saaledes: „Hvorvidt nogen Arbejdstid falder ind under ovennævnte Tilfald, afgjøres i Tvivlstilfælde af Indenrigsministeren“, kan jeg for Principets Skyld ikke stemme for den; thi jeg tror ikke, at man i Tvivlstilfælde, naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt et foreliggende Tilfælde hører ind under Loven eller ikke, skal unddrage Domstolene Afgjørelsen deraf. Men det er ikke alene den Hovedindvending, jeg har mod Forslaget; det forekommer mig tillige, at Redaktionen af det første Stykke er uheldig. Jeg i det Mindste kan ikke tydelig se, hvor vidt og hvor langt denne ministerielle Myndighed vil komme til at strække sig. Læser jeg Begyndelsen af Forslagets 1ste Afdeling „Arbejde i Fabrikker eller saadanne Værksteder og Arbejdssteder etc.“, saa staar denne første Bestemmelse om Fabrikker for sig, hvorefter Bestemmelsen om Værksteder og Arbejdssteder efter Redaktionen høre sammen. Det er altsaa disse to Ting, „Fabrikker og Værksteder og Arbejdssteder“, om hvilke man, naar der opstod Tvivl om, hvorvidt de vare det, som Tilfaldet paastod dem at være, skulde tænke sig, at Ministeren skulde træffe Afgjørelse. Men nu hedder det i 2den Afdeling: „Hvorvidt noget Arbejdstid falder ind under ovennævnte Tilfald, afgjøres i Tvivlstilfælde af Indenrigsministeren.“ Der kan altsaa ikke finde nogen Afgjørelse Sted fra Indenrigsministerens Side om, hvorvidt Noget

er en Fabrik og heller ikke om, hvorvidt Noget er et Værksted, kun om Noget er et Arbejdssted. Det forekommer mig at være en væsentlig Mangel ved Redaktionen, selv om man vilde overse, hvad der for mig er Hovedsagen, at man ikke bør give nogen Minister en saadan Myndighed, hvorved man i det givne Tilfælde tilintetgjør den almindelige Ret, som Borgerne have til at faae tvivlsomme Tilfælde afgjorte for Domstolene. Dette er mit Hovedhensyn; men selv om jeg vilde overse dette, kunde jeg dog ikke gaa ind paa en saadan Redaktion som den, der her foreligger, efter hvilken det i flere Henseender vilde blive omtvisteligt, hvor vidt den ekstraordinære Myndighed, som tillægges Indenrigsministeren, strækker sig eller ikke strækker sig. Under disse Forhold maa jeg foretrække at beholde Lovforslagets § 1, som den er vedtagen ved 2den Behandling her, og maa altsaa stemme mod dette Inddringsforslag.

Indenrigsministeren: Jeg vil kun med Hensyn til den første Grunding, det ærede Medlem havde, at det ikke kunde gaa an, at lade Indenrigsministeren afgjøre dette Spørgsmaal, men at det maatte være Domstolenes Sag, bemærke, at jeg ikke tror, det er vanskeligt at paavise, at der overalt i vor hele Retsstilling er Punkter, hvor man er nødt til at lade Spørgsmaal, som kunne have overmaade væsentlig Indflydelse paa Vedkommendes hele Retsstilling, afgjøre af Administrationen, fordi Domstolene overhovedet ikke kunne have med den Slags Sager at gjøre. Ved den sidste Sag, som jeg havde den Ære at forhandle med dette Ting, nemlig om Landdistrikters Indlemmelse, forelaa der Spørgsmaal, som kunne have en ganske anden Indflydelse paa Vedkommendes hele Retsstilling end dette; thi her er der jo dog kun Spørgsmaal om, hvorvidt de skulle undergives offentligt Tilfald eller ikke. — Hvad angaar den Skarphed, hvormed det ærede Medlem læste Lovens Redaktion, tror jeg, den er for skarp. Det lader sig ikke negte, at en Fabrik ogsaa er et Arbejdssted, og naar dette Udtryk i sidste Stykke er brugt som den almindelige Betegnelse baade for Fabrikker, Værksteder og andre Arbejdssteder, da er det kun for at bruge en mindre langtrukket og gjentagende Redaktion af, hvad der allerede staar i det første Stykke af Paragrafen.

Carlsen: Saavidt jeg hørte, hvad den ærede Minister sagde og forstod det ret, mente han, at „Arbejdssteder“ skulde omfatte alle disse tre Benævnelser: Fabrikker, Værksteder og Arbejdssteder; ikke sandt? (Indenrigsministeren: Jo!) Men saa ser jeg ikke, hvorfor man ikke i første Del af Paragrafen er bleven staaende ved den simple Benævnelse „Arbejdssteder“; thi naar man først opregner tre forskellige Slags Arbejdssteder, som vistnok allesammen have den fælles Karakter, at der arbejdes i dem, men tillige var